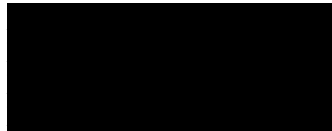

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Innowacji i Rozwoju

DIR-WTCiWUU.053.1.2024.DB
Warszawa, 24 września 2024 r.

Szanowny Panie Prezesie,

odnosząc się do petycji zawierającej skierowany do Ministra Edukacji apel o rozważenie rozszerzenia podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa o tematykę higieny cyfrowej, przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹ minister właściwy do spraw oświaty i wychowania koordynuje i realizuje politykę oświatową państwa i współdziała w tym zakresie z wojewodami oraz z innymi organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach funkcjonowania systemu oświaty.

Na podstawie art. 60 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy minister właściwy do spraw oświaty i wychowania nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności nadzoruje działalność kuratorów oświaty w tym zakresie.

Natomiast zgodnie z art. 60 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2 oraz w art. 43, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w szczególności ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, w tym priorytety do realizacji przez jednostki systemu oświaty oraz zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego. W *podstawowych kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa* określone są:

- priorytety do realizacji przez jednostki systemu oświaty oraz organy nadzoru pedagogicznego – zagadnienia dotyczące różnych obszarów pracy szkół i placówek, które z punktu widzenia polityki państwa uznane są za najistotniejsze w danym roku szkolnym oraz
- zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego, ustalone i wskazane przez Ministra na podstawie wyników z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednich latach szkolnych, tj. zakres kontroli planowych realizowanych przez kuratorów oświaty.

Na rok szkolny 2024/2025 dokument ten (wzorem lat ubiegłych) został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) 12.06.2024 r.

W świetle obowiązujących przepisów prawa podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa służą do planowania:

- 1) nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty;

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 737

Minister Edukacji Narodowej określa w ww. dokumencie tematyczny zakres nadzoru pedagogicznego realizowanego przez kuratorów oświaty w danym roku szkolnym (kontroli, ewaluacji zewnętrznej i monitorowania), co bezpośrednio wynika z treści art. 60 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy.

2) nadzoru pedagogicznego przez dyrektorów szkół i placówek;

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego² dyrektorzy szkół i placówek są zobowiązani (od roku szkolnego 2017/2018) przy opracowywaniu planu nadzoru pedagogicznego do uwzględnienia, oprócz wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole/placówce w poprzednim roku szkolnym, także podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa.

3) pracy na dany rok szkolny przez publiczne placówki doskonalenia nauczycieli.

Ww. placówki są zobowiązane do organizowania i prowadzenia doskonalenia nauczycieli w zakresie wynikającym z kierunków polityki oświatowej państwa na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli³.

W uzasadnieniu petycji w sprawie dodania do ustalonych w dniu 12.06.2024 r. *podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025* punktu dotyczącego *higieny cyfrowej* – w ramach której istotną kwestią jest *bezpieczne i świadome korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz Internetu* – wymienione zostały zagrożenia dla młodych ludzi związane z brakiem tejże higieny cyfrowej, m.in: np. *uzależnienie od urządzeń elektronicznych, problemy ze snem, trudności w koncentracji, cyberprzemoc*. W odniesieniu do powyższego należy zaznaczyć, że:

Jednym z podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa ustalonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na rok szkolny 2024/2025 jest ***„Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. [...]”***

Kierunki polityki służą do planowania działań nadzoru pedagogicznego m.in. przez dyrektorów szkół i placówek. Na podstawie § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego organy nadzoru pedagogicznego (w tym dyrektorzy szkół i placówek) są zobowiązani przy opracowywaniu planu nadzoru pedagogicznego do uwzględnienia, oprócz wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym, także podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, o których mowa w art. 60 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy.

W związku z powyższym w tym roku szkolnym rozwijanie u uczniów umiejętności cyfrowych, w tym w zakresie bezpieczeństwa korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz Internetu powinno stanowić priorytet w nadzorze pedagogicznym sprawowanym przez dyrektora szkoły/placówki, w związku z realizacją ww. kierunku.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 1658

³ Dz.U. z 2016 r. poz. 1591

Ponadto zagadnienia związane ze wskazanymi w uzasadnieniu petycji zagrożeniami związanymi z nieprzestrzeganiem higieny cyfrowej jak np. uzależnienie od urządzeń elektronicznych, problemy ze snem, trudności w koncentracji, cyberprzemoc. mogą a nawet powinny być uwzględnione przy realizacji trzech innych kierunków, tj.:

- ***Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.***
- ***Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.***
- ***Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.***

Ponadto art. 1 pkt 14 ww. ustawy określa, że system oświaty zapewnia utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach.

Zarówno przepisy ustawowe jak również regulacje zawarte w aktach wykonawczych do ustaw definiujących obszary funkcjonowania polskiego systemu oświaty stwarzają warunki do zapewnienia przez szkoły i placówki bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym.

Należy zaznaczyć, że dyrektor szkoły sprawuje opiekę nad uczniami⁴ i wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa dzieciom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę⁵, co wynika również z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶. Dlatego też dyrektor szkoły, odpowiadający za bezpieczeństwo uczniów, ma obowiązek przeciwdziałać różnym sytuacjom mogącym zagrażać bezpieczeństwu uczniów na terenie obiektu szkolnego, a w konsekwencji ma obowiązek zaprojektować skuteczne mechanizmy eliminowania wszelkich zagrożeń, między innymi poprzez odpowiednie zapisy w statucie szkoły.

Przepisy ustawy Prawo oświatowe stwarzają każdej szkole możliwość wprowadzenia adekwatnych do wieku uczniów, typu i rodzaju szkoły oraz środowiska lokalnego rozwiązań w zakresie używania na terenie szkoły telefonów komórkowych oraz innych indywidualnych urządzeń cyfrowych oraz zobowiązują szkoły do określenia w statucie obowiązków ucznia w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły⁷.

Wobec powyższego odniesienia do kwestii higieny cyfrowej są wieloaspektowo uwzględnione w różnych obszarach pracy szkół i placówek i nie ma potrzeby wprowadzenia zmian w *Podstawowych kierunkach polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025*, tj. dodania dodatkowego kierunku dotyczącego higieny cyfrowej.

Pragnę także nadmienić, iż przyjęta 12 września br. uchwała w sprawie przyjęcia Polityki Cyfrowej Transformacji Edukacji (PCTE), która ma charakter programu i dokumentu strategicznego, wyznaczającego ramy polityki państwa i działań podejmowanych w obszarze

⁴ Art. 68 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy

⁵ Art. 68 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy

⁶ tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1604

⁷ Art. 99 pkt 4 ww. ustawy

cyfryzacji edukacji w perspektywie krótko, średnio oraz długoterminowej wskazuje, iż w transformacji cyfrowej szkół bardzo ważną rolę pełnią inicjatywy skoncentrowane na zapewnieniu odpowiedniej higieny cyfrowej oraz bezpiecznym korzystaniu z komputera i Internetu – m.in. w rozdziale 8 PCTE „Cyfrowe bezpieczeństwo”, w planie wdrażania (załącznik nr 2 do PCTE), zaplanowano do realizacji działania:

- 8.2 „Działania wspierające nauczanie o edukacji medialnej, higienie cyfrowej i cyberbezpieczeństwie (Cyberlekcje)”,
- 8.3 „Opracowanie wytycznych dla nauczycieli i ram kompetencji uczniów w zakresie cyberbezpieczeństwa i higieny cyfrowej”.

Z poważaniem

Tomasz Kulasa
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/